

OFIZETES.

HELYBEN ÉS VIDEKEN

Egy évre ... 84 kor.
Fél évre ... 42 kor.
Egy negyed évre 21 kor.
Egy hóra ... 1 kor.

Nyitási költségek
mégállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasúti palotájában.

TELEFON-SZÁM: 352.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Résevény-
Társaság.

Községi főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1918.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Péntek, december 13.

Hat millió.

A mai városi közgyűlés idejének legnagyobb részét a népjóléti célokra szánt hat millió korona fölött megindult vita töltötte be. Ezt a hatalmas összeget Arad városának polgársága a fővárost és a vidék minden más városát megelőzve adja össze a legszociálisabb célra: a népjóléti intézmények segélyezésére.

Az első pillanatban kissé rapszodikusán felmerült ötletet a mai közgyűlésen kellő formába öltöztette a törvényhatósági bizottság és szabályrendeletet dolgozott ki, melynek alapján a kivetendő népjóléti adó törvényes erővel bír, vagyis behajtható.

A mai közgyűlés kiküldött egy tizennyolc tagból álló adókvető bizottságot, melynek megállapításai ellen két fórumhoz lehet fellebbezni és pedig a közigazgatási bizottsághoz, majd esetleg a közigazgatási bírósághoz.

Vita sem lehet többé afelett, hogy a népjóléti intézmények a hatmillió koronát meg fogják kapni. Most már csak azt a módot kell megtalálni: hogy ez az összeg méltányosan és igazságosan osztassék el a város tehető polgárai között s azok között, akiknek a célra áldozatokat lehet és kell hozni, senki ne akadjon, ki a részét ebből a humanus teherből ki ne vegye.

Az első, amit az adókvető-bizottságnak szem előtt kell tartani, az, hogy ennek a hatmillió koronának oroszlánrészét azokból a vagyonokból kell összeadni, amelyek a háboruban szűntek vagy a háboruban növekedtek meg. Ezt a sajtó minden publicitásával és energiájával követelni fogjuk s egy pillanatra sem szűnünk meg ellenőrizni.

A népjóléti intézményeket a háboru okozta szenvedések teszik szükségessé. Az adókvető-bizottságnak erkölcsi kötelessége tehát, hogy a milliókat most azokból a vagyonokból fedezze, melyek a háboru nélkül nem lennének a tulajdonosaik kezében vagy jelentékenyen kisebbek maradtak volna. S a súlyos adózás alól nem szabad felmenteni azokat se, akik a háboruban csak tízezreket kerestek, mint ahogy nem szabad futni engedni a háborus milliók iránt. A háboru mindenkire szenvedést és veszteséget hozott, hasznot csak azok huztak, akik a háborus konjunkturák kihasználásával vagyoniukat gyarapítani tudták. Mikor a háboru sebtől kell begyógyítani, akkor az adókvető-bizottság áldásosan operáló készt vágja bele alaposan a konjunkturás vagyonok megdagadt testébe.

A hatmillió népjóléti adóból vegye ki részét természetesen az a vagyon is, melyet megteperzett a háboru, de az adókvető-bizottságnak ezt a kétféle vagyont összetévesztve nem szabad és ez utóbbiakat bizonyos kimérettel kell kezelni a háborus vagyonok terhére.

Amikor az adókvető-bizottság működését megkezdi, első áttekintésre csak azok a vagyonok fognak a szemébe ötlenni, melyek a Nemzeti Tanács kebelében működött ad hoc bi-

zottságnak is feltűntek: a közismert és emlegetett vagyonok. Ezek nagyságát azonban legtöbbször a szóbeszéd és pletyka állapította meg. Találjon módot a kiküldött adókvető-bizottság arra, hogy betekintsen azoknak a portájára is, akiknek vagyona és háborus keresete nincs a kirakatokba téve, ellenben most hasznot hajtó szerénységgel meghúzódik valamelyik aradi vagy fővárosi takarékpénztár betétkönyvében, vagy safe depositjében.

Kötelességet ehát minden polgárnak, aki-

nek tudomása van ilyen háborus vagyonról és titkos jövedelemről, hogy azt azonnal jelentse be az adókvető-bizottságnak. Ez nem denunciació, hanem igazságosztás. Mert ha ezt nem teszik, nagyfokú és vétkező igazságtalanságot követnek el azokkal szemben, akik kénytelenek a hatmillióból súlyosabb hányadot vállalni magukra a bujkálók helyett.

Frontra most a háborus vagyonokkal a konjunkturák ropogó ezreiből tapaszt kell csinálni a háboru sebeirel.

Budapest helyőrségének tüntetése a hadügyminiszter ellen.

(A katonák Bartha Albert távozását követelték. — Károlyi a néphadsereg feladatáról.)

Budapestről telefonálja tudósítónk: A legutóbbi hetekben a budapesti helyőrség katonái között nagy elégedetlenség támadt, amely a mai napig egyre fokozódott. A katonák nincsenek megelégedve az ellátással és különösen a kuszárnyak miatt panaszkodnak, amelyek lakhatatlannak, mert fergesek. A tulajdonképpeni politikai oka azonban a katonák rugolódásának az, hogy a kormány politikájában még mindig nem érvényesül a demokrácia és a radikális irányzat. A katonaság Bartha Albert hadügyminisztert tartja a legnagyobb akadáltnak, hogy a demokratikus reformok megvalósuljanak. Szította az elégedetlenséget a tiszti századok és riadó-századok fel-

állításának terve is. A felgyűlemlett katonaságot hír szerint szította Bartha hadügyminiszternek az az intézkedése, hogy a budapesti ezredeket a saját személye melletti tüntetésre akarta felhasználni. A katonák állítása szerint elrendelte ugyanis, hogy az ezredeket egy délelőtt a Duna budai rakpartján kell felállítani és a katonák tizenkészen az ő politikája mellett. Az ezredek legénysége és tisztikara ennek a parancsnak teljesítését egyhangúlag megtagadta, sőt a parancs nyomán mozgalom támadt az iránt, hogy az ezredek a hadügyminiszter óhajával homlokegyenest éppen az ő politikája ellen rendezzenek tüntetést.

A katonák felvonulnak a várba.

A katonák a tegnapi nap folyamán és ma több ismételt hangu gyűlést tartott. Ezekben a gyűléseken határozatokba foglalták összes panaszait és kívánságait. Elhatározták, hogy ma felvonulnak a miniszterelnök elé és a határozatokat, amelyekhez a tisztikar egyhangúlag csatlakozott, Károlyi Mihály elé terjesztik.

Az 1. honvédek ma reggel 9 órakor indultak el a Népligeti laktanyából. Kilenc órakor végighaladtak az Üllői-úton egész a 32-es laktanyáig, ahol ennek az ezrednek katonái is csatlakoztak hozzájuk. Mindkét ezred egyenként 3 ezer embert képviselt. A katonaság vadonatúj ruhában, teljesen új felszereléssel volt ellátva úgy, hogy nemre is nagyon jó látványt nyújtott. A hatalmas katonatömeg példás rendben vonult végig az utcákon. Külön mentek a felfegyverzetek és külön azok, akiknek nem jutott fegyver. Zárt sorokban mentek, fegyvelmezett, a tisztek századok és szakaszok élén.

A menet élén két táblát vittek ezekkel a feliratokkal: *Eljén Károlyi Mihály! Le a hadügyminiszterrel!* A felvonulók két géppuskát is vittek magukkal. A menet végighaladt a Nagy-körúton, Andrassy-úton, majd az Oktogon-téren néhány percre megállt, hogy bevárja a tüzereket, akik szintén csatlakoztak a mozgalmához. A várakozás ideje alatt a katonák elénekelték a Hymnuszt és Szózatit, amelyet az összegyűlt közönség levett kalappal énekelt. Csakhamar megérkezett a 40. tábori ágyúszerep két teljes tábori ágyúval.

Az Oktogon-térről folytatja útját a menet a miniszterelnökség felé. Elöl nagy vörös zászlót vittek a valamennyi tisztnek és katonának mellette vörös kokárda volt feltűzve. Így mentek a Fűrdő-útcán, a Lánchídon, az Albrecht főherceg-úton fel a várba.

Mikor a menet a Szentgyörgy-térre ért, Károlyi Mihály a katonák közé ment, akik a miniszterelnököt lelkesen ünnepelték. Érdeklődött, hogy miért jött a katonaság és mi az oka a tüntetésnek. Buzsáki János főhadnagy közölte a miniszterelnökkel, hogy

a helyőrség Bartha hadügyminiszter
azonnali távozását követeli

és tiltakozik, hogy Bartha Albert hadügyminiszter vagy a kormány más konzervatív tagjai ellenforradalmat szervezzenek.

(Mit kívánnak a katonák?)

Mialatt Károlyi a főhadnaggyal beszélt, jelezték, hogy a katonák bizalmi férfiak tisztelni akarnak nála. A miniszterelnök erre felsietett a palota fogadó-termébe, ahová követte a bizalmi férfiakból álló küldöttség, akiket Schiffer Miklós százados és dr. Már Pál főhadnagy vezettek.

Benn a teremben dr. Már főhadnagy beszélt a miniszterelnökkel.

— Hódolatteljes tisztelettel köszönti Budapest helyőrsége mondom, a népkormány miniszterelnökét. Kérjük, ne tekintse fegyveres-

tésnek eljárásukat, azonban kénytelenek voltak idejőnre tanubizonyságot szolgáltatni arról, hogy Budapesten a katonaság fegyelmezett. Majd utalt arra, hogy Bartha hadügyminiszter politikája meg akarja semmisíteni mindazokat a jogokat és vivmányokat, amelyeket a forradalom szerzett a magyar népköztársaság katonáinak. Majd előadta, hogy a hadügyminiszter nem respektálja a katonák bizalmi férfiainak rendelkezéseit. A kaszárnyák lakhatatlanok, az ellátás pedig türhetetlen! A parancsnokló tisztek legnagyobb részét rojalisták és a régi rendszert kívánják vissza. A vezérkar ellenforradalmat szervez, arra kellene a riadó-zászlóalj, a tiszti századok, hogy azokat, akik a forradalmat megcsinálták, szétverjék.

Ezután a következő memorandumot nyújtották át a miniszterelnöknek:

1. Kívánjuk Bartha hadügyminiszter lemondását, helyébe civil-hadügyminiszter kinevezését, akinek személye garancia lenne arra, hogy demokratikus alapon az új hadsereget az egész országban meg tudja teremteni.

2. Kívánjuk a hadügyminiszterium legsürgősebb reorganizálását, az osztályok vezetésének a vezérkar kezéből való kivételét, a még mindig a hadügyminiszteriumban székelő háborús tisztek azonnali eltávolítását.

Károlyi védi a hadügyminisztert.

Ezután Károlyi Mihály miniszterelnök a következő választ mondotta:

— Üdvözlöm a magyar nép fiát. Most saját szememmel győződtem meg arról, hogy a magyar kormány nem áll védtelenül, mert erős hadsereg áll mögötte. Bármilyen demokratikus, radikális, vagy szocialista legyen a kormány, karhatalom nélkül nem kormányozhat. Karhatalomra nemcsak azért van szükség, hogy háborúba küldjék a nép fiait, hanem azért is, hogy fenntartsa a rendet.

A miniszterelnök rámutatott arra, hogy a küldöttség által említett titkos rendeletekről ilyen alakban tudomása nem volt. Elvileg azon az állásponton van, hogy mikor a gyárak becsúsztatják az üzemeiket, de a munkahiány miatt is a munkanélküliség szaporodik, igen helyes és okos, hogy a szervezendő csapatokban munkanélküliek is helyet találjanak. A munkanélküliségnek ez a levezető csatornája szociális szempontból és a közrend szempontjából is rendkívül fontos, mert a munkanélküliséggel együtt járó éhség és nyomor a legrosszabb társadalmi és a legnagyobb veszélyeztetője a közrendnek. A kormány tudatában van ennek és a kérdést ezeknek a szempontoknak figyelembevételével akarja megoldani. Amint ezen a téren a hadügyminiszter tett, az ő jelenléte nélkül bírálat tárgyává nem tehetem. Nem is lenne helyes és férfias bármit is távollétében kifogásolni.

— Ezeket a kérdéseket még a mai nap folyamán megbeszéltem a hadügyminiszterrel, mondotta Károlyi. Hogy ő mit fog válaszolni, azt nem tudom. Azt azonban mondhatom, hogy azóta Bartha hadügyminiszter vezeti az ügyeket, a legenergiusabban, legszorgalmasabban vezette az ügyeket. Ha minden terve nem sikerült, ennek nem mindenben ő az oka, hanem a külső körülmények nehezítették meg mindnyájunk helyzetét. A hadügyminiszter szakember, aki elsősorban a szakemberek megválasztására helyezi a súlyt. Nem szabad arra gondolni, hogy ő önmaga ellen vagy a rendszer ellen akart volna dolgozni, vagy hogy az új irányt gyengíteni akarta volna. Azt azonban belátom, hogy a hadsereget másként kell szervezni, mint a régi hadsereget. Legyenek meggyőződve, hogy amíg én ezen a helyen vagyok, addig engem

3. Kívánjuk a katonatanácsról és a bizalmi férfi rendszerről szóló hadügyminiszteri rendeletnek nemcsak látszólagos, hanem becsületes végrehajtását.

4. Kívánjuk mindenfajta tiszti csapat azonnali feloszlását.

5. Kívánjuk, hogy a legénység maga válassza a tisztikarból parancsnokait.

6. Kívánjuk, hogy kellő tehetségű és tudású katonák tisztekké emeltessenek.

7. Kívánjuk a laktanyáknak sürgős lakhatóvá tételét és a legénység kifogástalan ellátását.

A memorandum átadása után dr. Mór főhadnagy az ezredék bizalmi férfai nevében tudomására adta a miniszterelnöknek, hogy Bartha hadügyminiszter titkos rendeleteket adott ki, hogy a budapesti helyőrség létszámát egyharmadára csökkentse. Ezzel a politikával gyengíteni akarta a szervezett katonaság erejét. A bizalmi férfiak a legnagyobb bizalmatlansággal vannak a hadügyminiszter irányában. Kérlek a miniszterelnököt, hogy haladéktalanul polgári egyént állítson a hadügyek élére.

és a kormány valamennyi tagját ugyanaz a hangulat és meggyőződés fogja hevíteni, amely október 31-én erre a helyre állított bennünket. Valamennyien tudjuk kötelességünket. Néphadsereget akarunk, amelyet valóban a nép szellemében vezessenek. Amíg én ezen a helyen leszek, csakis a demokratikus szempont fog uralkodni ebben a házban.

Megemlítette a miniszterelnök, hogy a legközelebbi idő alatt, talán már négy hét múlva kilrják a választásokat. Majd így folytatta:

— Legyenek áthatva attól a tudattól, hogy összes nemzeti demokratikus és szociális ideáljainkat csak úgy tudjuk megvalósítani, ha megötlünk erős néphadsereg áll, amely ezeket az ideálokat és ezt a földet megvédeni tudja, mert ha az imperialisztikus ellenséges szellem szétmarnagolja hazánkat, nemcsak az ország fog romokban heverni, de legfőbb ideálunk: a néphatalom eszméje, a szociális világlátás is és nem lesz, aki azt megvalósítsa és az életbe át vigye. Akik eddig teljes fegyelemben, félrevezetve, idegen célokért, idegen eszmékért tudtak harcolni, szenvedni és meghalni, most felszabadulva legyenek elég erősek saját céljaikért, saját érdekeikért, saját ideáljaikért élni és ha kell: meghalni.

Ezután megígérte, hogy a memorandumot a kormány elé terjeszti. A miniszterelnök beszédét a küldöttség nagy tetszéssel fogadta.

(Ünnepi Károlyi.)

Ezután a bizalmi férfiak lementek a Szent György-térre, ahol éppen egy magyar vezérkari százados beszélt a katonákhoz. A legelső szó, amit mondani, a katonák lehurrogták.

— *Le vele! Bérenc!* — kiáltották. — Bartha slepphordozói és hasonló kiáltások hangzottak a vezérkari tiszt felé, aki kénytelen volt visszavonulni az erkélyről.

A bizalmi férfiak kihirdették Károlyi választát, mire a tömeg zajos lelkesedéssel hallani kívánta Károlyit.

— Éljen Károlyi! Látni akarjuk a miniszterelnököt!

Károlyi megjelent a miniszterelnöki palota erkélyén és néhány szót szólt a tömeghez. Megígérte, hogy még ma érintkezésbe lép Bartha

hadügyminiszterrel és tisztázni fogja a helyzetet. Különböztette volna akkor is, ha a mai tüntetés, amelynél szebbet és impozánsabbat keveset látott, elmaradt volna. Figyelmezteti a katonaságot, hogy most nem idegen célokért szolgál, hanem a magyar nép jövőjéért. A hazát és a magunk eszményeit fegyverekkel is meg kell védenünk minden támadás ellen.

Károlyi beszédét leirhahtatlan lelkesedéssel fogadták a katonák. Hosszasan éljeneztek, tapsolták és lengették sapkájukat.

(A leendő hadügyminiszter beszél.)

Mialatt az államtitkár beszélt, a Nemzeti Palota egyik ablakában feltűnt dr. Pogány Józsefnek, a Katonatanácsok kormánybiztosának alakja, akit a katonák megéljeneztek és hallani akartak. A kormánybiztos így szólt hozzájuk!

— Katonák! Testvéreim! Megmutattátok ma, hogy Budapesten fegyelmezett katonaság van, amely ha kell, tud fegyvert ragadni. Ebben a testületben olyan fegyelem van, amilyen sohasem volt. Most nem a zsarnok fellebbvalók és előjárók önkénye, hanem a bizalmi férfiak szava tartja fenn a budapesti kaszárnyákban a fegyelmet. Katonatestvéreim! Ti a legpéldásabb rendben vonultatok fel Budapest utcáin, hogy kifejezést adjatok érzelmeiteknek és hiteteknek. A kormányon Károlynak és a szocialistáknak kell megmaradniuk. Civil hadügyminiszter kell nekünk — mondotta. — Én magamév teszem ügyeteket és mint a katonatanács elnöke kijelentem, hogy ezzel élünk vagy bukunk. Bartha hadügyminiszternek és reakció társainak pusztulniuk kell. Nekünk nem kell roham-zászlóalj és tiszti század és amennyiben ilyeneket terveztek, követeljük azonnali feloszlásukat. Ragaszkodunk a bizalmi férfi-rendszer szigorú végrehajtásához, ne engedjük, hogy a szocialista katonaságot, Budapest helyőrségét szétkergessék. Beszédemet három jelszóval végzem: éljen Károlyi, éljen a Nemzeti Tanács, éljen a világot megváltó szociáldemokrácia.

Majd arra kérte a katonaságot, hogy amilyen rendben feljöttek a várba, úgy távozzanak.

(A tüntetők távozása a várból.)

Egy órára járt az idő, mikor a bizalmi férfiak kiadták a jelszót a hazatérésre. Hosszan kigyózott lefelé a hőmpölyg tömeg a Várból az Albrecht-uton, a Lánchidon. Elöl jöttek a matrózok a csendőrök zárt sorokban, utánuk a gyalogosok feszes menetekben, a menetet a tüzérek zárták be. Az impozáns menet eleje már az Üllői-uton járt, amikor a tüzérség ágyúi legördültek az Albrecht-uton. Két óra után voltak végig a Köruton az utolsó tüzércsapat.

— A fakerti sváb nemzeti tanács megalakítása. Fakerten dr. Müller Vendel László, ügyvédjelölt tüzérfőhadnagy, a község házára népgyűlést hívott össze, melyen jelen volt az egész falu népe. A népgyűlést Stenger József községi bíró nyitotta meg. Dr. Müller felhívást intézett a néphez, melyben a fakerti sváb nemzeti tanács jelentse be csatlakozását a temesvári Sváb Nemzeti Tanácshoz. A nép feszült figyelemmel, nagy lelkesedéssel fogadta a beszédet. Ezután a népgyűlés megváltoztatta a község minden rétegéből a sváb nemzeti tanács választmányát és úgy a választmány, mint a sváb nemzeti tanács elnökevé egyhangulag és „Hoch” kiáltásokkal Brucker János igazgató tanítót, titkárává: dr. Müllert választották meg.

Hat millió korona népjóléti célokra.

Elfogadják a konjunkturális vagyonekat. — Szabályrendeletet alkotott a város közgyűlése.

Arad város mai folytatódó közgyűlése tárgyalta dr. Steinhart Már és dr. Köpf János indítványát, amely azt tartalmazza, hogy a törvényhatósági bizottság Alkalmi szakaszos szabályrendelet alapján vessen ki külön erre a célra kiküldendő bizottság útján hat millió korona népjóléti és közbiztonsági adót és hatalmazza fel a tanácsot, hogy vegyen fel kétmillió korona kölcsönt a fenti célokra a ezt a kölcsönt a befolyó adóból térítse meg.

Az indítványt Zubor Andor tanácsnok ismértette. Az indítvány a következőket tartalmazza: 1. Alkosson a város szabályrendeletet, terjeszse fel jóváhagyás végett a kormányhoz és kérje fel a kormánybiztost, hogy a szabályrendelet gyors jóváhagyását eszközölje ki a népkormánytól. 2. Alkosson a közgyűlés 18 tagból álló adó-kivető bizottságot. 3. Határozza el a közgyűlés, hogy két millió korona kölcsönt vessen fel a népjóléti intézmények céljaira és ezt a kölcsönt a befolyó hat millió koronából visszatéríti. 4. Alkosson a törvényhatóság népjóléti bizottságot. 5. Írjon fel a város a kormányhoz, hogy a népjóléti ügyek országos rendezésénél tudja be a már kivetett népjóléti adót.

Az indítvány kiterjeszkedik arra, hogy a kivetendő adóba be kell tudni azokat az önkéntes adományokat, amelyeket egyesek a Nemzeti Tanács felhívására befizettek. Az intenciója az a javaslatnak, hogy főként azokat kell sújtani ezzel a progresszív adóval, akik a háborús konjunkturák révén meggazdagodtak, továbbá azokat, akiknek van felténi való vagyonuk és végül azokat, akik nagy jövedelemmel bírnak. A progresszív népjóléti adót azokra is ki kell vetni, akik nem laknak ugyan Aradon, de itt szerzik jövedelmüket.

(Az eddigi adományok beszámlálása)

A tanács elfogadásra ajánlotta a javaslatot és felhatalmazást kért, hogy a két millió koronás kölcsönt helyi pénzügyintézetektől vegye fel. Először Kneffel Lajos adólt fel és észrevételt tett az ellen, hogy csupán azokat az adományokat tudják be az adóba, amelyeket a Nemzeti Tanács felhívására december 8. óta fizettek be. Azt is kéri, hogy az adó-kivető bizottságba kereskedőket is válasszanak be. Zubor Andor felvilágosítása után dr. Parecs Béla kijelentette, hogy mindig azt hangsúlyozták, hogy a forradalom óta befizetett adományokat be fogják tudni a kivetendő népjóléti adóba. Ezt a Nemzeti Tanács tagjai is kijelentették azon az értekezleten, amelyet tegnapelőtt tartottak a felső kereskedelmi iskolában. Mielőtt is, hogy a forradalom alatt befizetett adományokat betudják az adóba.

Dr. Köpf János szerint az indítványból azt szándékosan hagyták ki, nehogy komplikálják a dolgot. De az természetes, hogy az adó-kivető bizottság az eddigi önkéntes adományokat tekintetbe fogja venni.

Koromzay Frigyes azt indítványozta, mondják ki, hogy azok az önkéntes adományok, amelyek 1918. november 1-től kezdve befolytak, tudják be a kivetendő adóba.

Lite Antal emellett érvet, hogy a régebbi adományokat kapcsoljuk ki a kérdésből, mert a forradalom elején befolyt adományokat nem népjóléti célokra fordították.

Dr. Múlek Lajos szintén azon a véleményen volt, hogy az összes eddigi önkéntes adományokat be kell tudni a kivetendő adóba.

Dr. Nagy Sándor a népjóléti bizottság dolgaiban szólalt fel. Véleménye szerint erre a bizottságra rendkívül fontos feladat hárul, mert az a célja, hogy a romboló boisevikizmusnak szétveessen. Ezt a bizottságot nem szabad bürokratikus megalkotni és éppen ezért azt gondolja, hogy a polgármester lépjen érintkezésbe a Nemzeti Tanácsal a bizottság megalkotásáról nézve.

Ezzel Adler Andor azt a felvilágosítást adta, hogy a bizottság úgy fog megalkotni, ahogyan

azt a Nemzeti Tanács kívánja s biztosíthatja a felszólalót, hogy az a bizottság mentes lesz a felelősségtől.

Dr. Schütz Henrik ismét szóba hozta az eddigi adományok betudását és megtalálta a helyes kiveretési utat arra vonatkozóan azt javasolta, hogy az adó befizetésénél tartsák be a Nemzeti Tanács felhívására befizetett összegeket, viszont a december 8-ig befolyt önkéntes adományokat az adó kivetésénél vegyék figyelembe.

Dr. Jegeny Károly tisztelt főügyész ilyen irányban módosította is a szabályrendeletnek erre vonatkozó szakaszát.

A közgyűlés ezután az adót és a kölcsönt felvételére vonatkozó felhatalmazást megszavazta.

(A szabályrendelet.)

Ezután pontonként tárgyalta a 12 szakaszos szabályrendeletet. A szabályrendelet szerint az adó-kivető bizottság a rendelkezésére álló adatok alapján szabad mérlegelés útján zárt tárgyaláson veti ki az adót. A kivetési listákat nyolc napi közszemlélésre teszik ki. A feltevések a közszemlélési bizottsághoz, végső fokon a közgyűlési bírósághoz intézendők. Az adó behajtására a feltevéseknek nincsen halasztó hatálya.

Aradi nők szabad szervezete.

(Előzetes értekezlet a városban.)

A Magyarországon most lezajlott forradalomnak és a vele elteremtett új irányzatnak egyik fontos és megjelentettségű reformja a nők felszabadítása eddigi elnyomott politikai és társadalmi helyzetükből. A köztársasági kormány választójoghoz juttatta a nőket, ami az első lépés a nők részvételű egyenjogúsításának útján. A nők választójoga egy csapásra politikai szerephez juttatta a saját sorsa intézésében eddig mellőzött nemet és megadta neki azt a lehetőséget, hogy a társadalmi reformok kiépítésénél nagy munkájában aktív részt vehessen.

A jogok azonban nagy kötelezettségeket is róttak mindenkire a köz szempontjából. Mindenkinél kötelessége ugyanis, hogy jogait legjobb belátása szerint a köz érdekében érvényesítse és erősítse a fejlődés szolgálatába állítsa. Minthogy azonban a magyarsági társadalom eddig csak karikatúrát működött fejtetett ki, amelynek így politikai múltja és gyakorlata nincs és nem is lehet, igen helyes az a megállás, amelyet Aradon néhány agilis aradi polgárnő kezdeményezett.

Má délután öt órakor értekezlet volt a városi tanácsstermében, amelynek az volt a célja, hogy megbeszéljék, milyen módon lehetne a nőket saját érdekeik megvédése céljából tömöríteni. Az értekezleten Priegl Irén előkötött. Ismértette az értekezlet célját. A forradalom a nőket egyszerre politikai jogokhoz juttatta és teljesen megváltoztatta a nő társadalmi helyzetét is. Az új helyzetben való elhelyezkedés nehézségeket rejt magában, de úgy a nehézségek, mint a most már jogokhoz jutott nők szűkebb feladatai könnyen megoldhatók, ha a női társadalom szerveződik és öntudatos, közös munkára egyesül erejét. Indítványozta, hogy alakítsák meg az aradi nők szabad szervezetét.

A tárgyhöz többen szólaltak hozzá. A vita során kialakult az a nézet, hogy az alakítandó szabad szervezetnek, amely igyekszik a maga számára megvédeni Arad minden nőjét társadalmi állásra és helyzetre való tekintet nélkül, két nagy feladattal kell megküzdnie: egyrészt felvilágosítani a nőket, hogy hogyan élhetnek legjobban eddig nyert jogokkal, másrészt hogyan küzdhetnek leghatásosabban a nők teljes egyenjogúsításáért. A szabad szervezet nem csatlakozik egyik politikai párthoz sem, hanem a nők legszűkebb közös érdekei alapján igyekszik tömöríteni az aradi nőket és programjába is főleg azoknak a szociális reformoknak megvalósítását veszi fel, amelyekben a nők szerepe közbenjáró, tanácsa leginkább érvényesíthető.

A részletes tárgyalás során Zima Tibor felvetette azt a kérdést, hogy nincs biztosíték arra nézve, hogy a vagyonadó nem fogja-e sújtani túlságosan azokat, akiket népjóléti adóval már megterheltek. Dr. Varjasz Lajos kormánybiztos szerint erre ugyan garanciát nem lehet nyújtani, de a város a javaslat értelmében felir a kormányhoz, hogy a kivetendő vagyonadóba tudja be a népjóléti adót.

Koromzay Frigyes szövegétette, hogy az Aradra, amely jövedelmét főként a szomszédos vármegyékben szerzi és az Alföldi Gazdasági Vasútra, amelynek csak kis része van Arad megyében, nagy adót vetnek ki, holott ez nem méltán, mert a többi vármegye is nagy adókat fogtak kivetni s ezt a terhet a forgalmában és így jövedelmében csökkent vasút nem bírta el. Erre nézve biztosítékot kér a szabályrendeletben. Zubor Andor azt a felvilágosítást adta, hogy az adó-kivető bizottság méltányolni fogja a körülményeket.

A közgyűlés a szabályrendeletet ezután elfogadta. Az adó-kivető bizottság tagjai lettek: Dr. Baross Lajos, Loránt József, Farkas Ferenc, Csepeli László, Leopold Zsigmond, dr. Schütz Henrik, Ring Géza, Adler Andor, Reinhart Gyula, Schaffner Richard, Reisinger Sándor, dr. Köpf János, Bing Hugó, Steigerwald Alajos, Kosztka Emil, Berta Titusz, Sida László és Hunyadi József. A népjóléti bizottságot a tanács fogja megalkotni. Ezzel a mai közgyűlés véget ért.

Az értekezlet egy albizottságot küldött ki a szabad szervezet programjának előkészítésére. A bizottság tagjai lettek Priegl Irén, Wangyel Jánosné, Haller Józsa, dr. Olasz Pálné és Vass Gusztávné.

Kimondotta még az értekezlet, hogy a hó 22-én tartja alakuló nagygyűlést, amelyen száz tagból álló Nők Tanácsát választanák.

Az értekezleten jelen voltak a következők: Bach Judit, Wangyel Jánosné, Esner Aranka, Eszter Aranka, Deim Miklósné, Priegl Paula, Haller Józsa, Priegl Irén, Scherhag Aranka, Deim Ilona, dr. Olasz Pálné, ifj. Vass Gusztávné, Deutsch Arthur, Tolnai Jánosné, Szabó Albertné, dr. Leiner Ernőné.

MŰVÉSZET.

* Heti műsor. Péntek Trobadour, Szombat délután Cigánybáró. Szombat este Eva. Vasárnap délután Sztambul rózsája. Vasárnap este Eva.

* Szerb tiszták a színházban. Ma este a Traviata operát tűzte a színház műsorára és a Verdi remekművet kitűnő előadásban hozta színre. Várady Margit és Pardy Armand éneke és játéka nagyon tetszett a közönségnek. Sokat tapsoltak a művészeknek a színház vendégei, az aradi városban megszállt szerb tiszták is, akik páholyból nézték végig a kitűnő előadást.

* A színháziroda hírel. Cigánybáró Strausz János világhírű nagy operettje kerül színre szombaton délután 8 órakor a rendezői szereposztással. Pardy Armand, Barics, Paludy, Győző, Várady, Horváth Mici, Szegő felléptével. Vasárnap délután Kinizsi Margit felléptével Sztambul rózsája kerül színre. Maross (Weisz) Vilma énekművész, holnap szombaton és vasárnap este lép fel Éva címszerepében, a többi főszerepeket: Rontay, Győző, Gömör, Paludy, Herold játsszák. Előzetes: „Parasztbecsület”, „Ember tragédiája”.

* Mit vegyünk karácsonyra? Jót, szépet és hasznosat csak a könyv nyújthat. Ifjúsági és más ajándékművek nagyválasztékban Oláh Sándor és Tsa könyvkereskedésében.

TOBB, MINT SZÁZ apróhirdetés olvasható az Aradi Közlöny vasárnapi számában: Vevők—eladók, alkalmazottakat keresők és alkalmazottak egymásra találnak az Aradi Közlöny apróhirdetéseitől.

VÁROS ÉS MEGYE.

Különmunkák jutalmazása.

(A rendőrség példjait.)

Arad város törvényhatósági bizottsága dr. Varjassy Lajos kormánybiztos elnöklésével ma délután folytatódólagos közgyűlést tartott, amelyen a tanács részére a jövő év április végéig az 1918. évi költségvetés alapján indemnitást adott. Kihirdette a közgyűlés a pezsgőről alkotott szabályrendeletet, amelyet a tanács hamarosan életbe is léptet.

Szóba került ezután a számvéviségnek az a kérelme, hogy a közgyűlés szavazzon meg ftezer koronát a tisztviselők különdijazására. A tanács nem javasolta a kérelem teljesítését, ellenben azt indítványozta, hatalmazza fel a közgyűlés a polgármestert, hogy a zárszámadások és költségvetés sürgős elkészítése céljából, vagy léptesse életbe a számvéviségen a délutáni munkaidőt, vagy alkalmazzon új munkaerőket és hogy a tanács készítsen szabályrendeletet a különmunkák jutalmazásáról.

Müller Lajos dr. a folytonos kiadásokkal és jutalmazásokkal szemben a polgárságot vette védelmébe. A különdijazások megszüntetését követeli, mert addig, amíg nem ismeretes a város anyagi helyzete s amíg nincs rendes költségvetés, különdijazást nem lehet adni. Egyébként sem hiva a jutalmazásnak, hanem ha a tisztviselők javadalmazása keevés, akkor rendezzék véglegesen a fizetésüket.

Löcs Rezső polgármester megígérte, hogy áprilison tul nem fognak indemnitást kérni, mert a főszámvévisével abban állapodott meg, hogy március 15-ig felettlenül elkészül a költségvetés, amelyet az áprilisi közgyűlés már tárgyalhat is. Ő sem tartja megengedhetőnek, hogy a város költskezze anélkül, hogy tudná, miből költskezik. Minden rendelkezésére álló eszközzel oda fog hatni, hogy a költségvetés elkészüljön s hogy a hiányzó zárszámadásokat a júliusi közgyűlésen a tanács bemutatthassa.

A polgármester kijelentése után a tanács javaslatát elfogadták.

Végül bejelentette a tanács, hogy a polgárorség felosztása után a városban a rendet a rendőrség, csendőrség, és katonaság tartja fenn. A közgyűlés a tanács javaslatára december 8-tól december végéig a rendőrség minden tagjának és a csendőrszteknek napi 15-15 korona, a csendőrszteknek pedig napi 5 korona pótdíjat szavazott meg. Ezután a népközlő, addig úgye került tárgyalásra. Erről a tanácskozásról lapunk más helyén közlünk tudósítást.

— Jegyzői állások betöltése Aradmegyében. Aradmegye több jegyzői hivatala tudvalóleg még ma is vezető nélkül áll és az elmenekült jegyzők jelentékeny része nem is számdekozik visszatérni hivatalába. Varjassy Lajos dr. kormánybiztos programjába vette, hogy ez után csak oly jegyzőt állítanak a községek élére, akik az egész lakosság bizalmát bírják. Ezért vegyes bizottságokat alakítottak, amelyek az egyes községekben a lakosság bizalmi feltételeinek meghallgatása után kijelölik az új jegyzőt, akit azután a kormánybiztos is megerősít hivatalában. A kormánybiztos által megalkított vegyes bizottságok, amelyeknek 8 napon belül el kell végezniök nehéz feladatukat, a következők: *Aradi járásban:* A főszolgabíró, vagy szolgabíró Kremmer Ádám járási számvéviső, dr. Iszpravník Szever és Berzován János számvizsgáló urak Arad. *Magyar-nécskai járásban:* Dr. Karátsonyi Sándor ügyvéd, Wallner György j. számvéviső, dr. Némethi János ügyvéd Arad és Kampián György jegyző Erdőskerek. *Nagyhalmágyi járásban:* Darányi János vm. főjegyző, Nagy Dezső p. ü. számellenőr Arad, dr. Pap Tódor ügyvéd Nagyhalmágy és Banics Tódor j. jegyző Honcú.

Borosjenői járásban: A. L. főszolgabíró vagy szolgabíró, Medveczky W. Lajos számvizsgáló Arad, dr. Pascutin Szilviusz ügyvéd Kisjenő és Angeina József jegyző Magyarad. *Világosi járásban:* Török Árpád közjegyző Világos, Muzsai Géza jegyző Doroszlófalva, dr. Hotoján Jakab Világos és Oanya Aurél jegyző Uzsentanna. *Borossebesi járásban:* Dr. Román József öjegyző, Kovács Miklós számvéviső Arad, Roxin Flórián esperes és Lázár Gyula jegyző. *Tornovai járásban:* Hantó Jenő főszolgabíró, Amtmann Ferenc p. ü. számellenőr Arad. Pópa kjusztin lelkész Tornova és Bóka Romulusz jegyző Szineke. *Elek járásban:* Főszolgabíró vagy szolgabíró Jakab Lajos p. ü. számellenőr Arad, dr. Popovics György Kisjenő és Dirka László jegyző Szinte. *Máriaradnai járásban:* Dr. Mairovitz Adolfi, Pfeilmeyer Gyula p. ü. számtiszt, Máriaradna, dr. Beles Jenő és Joán Romulusz számvizsgáló Arad. *Kisjenői járásban:* Madarassy Jenő aradalmi felügyelő, Meyer Árpád p. ü. számellenőr Arad, dr. Argyelán Kornél és Isztia Dóme jz Kisjenő.

Mit kap a város a katonai készletekből.

(Három hónapra biztosítva a cukor. — Befejezték a leltározást.)

A kormánybiztos legutóbbi budapesti tartózkodásának idején a hadügyminiszteriumban járt az aradi katonai raktárakban levő nagymennyiségű kincstári áruk elszállítása, illetve azoknak elosztása ügyében. Ezt a nagyfontosságú munkát a *Hadianyag Értékesítő Intézet* r. t., az az állami pénzen alapított részvénytársaság intézi és amint annak idején megírtuk, úgy volt, hogy *Átmenetgazdasági r. t.* címen ennek az intézetnek egy fióktelepe fog léte-sülni Aradon is az aradi iparkamara kezdeményezése mellett. Miután azonban a leszerelés körülményei nem olyanok voltak, mint azt a háboru végére remélni lehetett és a hadianyagok mennyisége a fegyverszüneti feltételek következtében lényegesen redukálódott, az Aradon létesíteni tervbevett intézményt nem csinálták meg s így az aradi raktárakban levő katonai áru felett is a budapesti intézet diszponál.

Három nappal ezelőtt Aradra érkezett Zánkay Viktor, a Hadianyag Értékesítő r. t. egyik igazgatója, aki dr. Varjassy Lajos kormánybiztost kereste fel és kijelentette, hogy a katonai raktárakban levő áruk elosztása és elszállítása iránt akar intézkedni. A kormánybiztos erre egy bizottságot hívott össze, amelyben résztvettek a kereskedelmi és iparkamara részéről dr. Baross Lajos és Zima Tibor, a munkástanács részéről Winkler József és Bodnár Jakab, a katonaság részéről Pecsénye Elemzési főtiszt és Pödler Örnagy, a város részéről Löcs Rezső polgármester, a Gazdasági Egylet részéről Alföldi Pál és Meixner József gazdasági felügyelő. A bizottság a kormánybiztos elnöklése alatt ülést tartott és kiküldött három tagu bizottságot, amelynek jelenlétében a fővárosi intézet kiküldöttel a katonai raktárakban levő árukat leltárba vették.

A leltározás munkája ma nyert befejezést és a kormánybiztos mára ismét ülésre hívta össze a bizottságot, amelyen a fentemlítették kívül részt vettek még a Máv, az Acsev. és a köztisztviselők figyasztsási szövetkezetének kiküldöttel is. Az ülésen, amelyet ma déln 1 órakor tartottak meg, a katonai raktárak áruinak elosztásáról tanácskoztak s erről hoztak határozatot.

Zánkay Viktor igazgató készséggel jelentette ki, hogy minden tekintetben honorálja a

város vezetőségének azt az álláspontját, hogy az élelmiszerek a város közellátására iordinasanak. Ennek alapján a leltárba vett árukat három részre osztották. Az áruk legnagyobb részét Arad város közellátási vállalata kapja. Ezek között élelmiszerek vannak, ezen kívül olyan áruk, amiket a város közvetlenül nem használhat fel, de alkalmasak arra, hogy a város azokért más helységekből élelmiszereket szerezhessen be. Az áruknak egy kisebb részét az aradi helyőrségnek utalták ki. Ezek között élelmiszerek, takarmányok, bőr és ruhaneműek vannak; végül harmadik része az áruknak az, amit Aradról el fognak szállítani. Ezek között több mint 12.000 takaró pokróc és 20000 darab lepedő van.

Ennek a tételnek letárgyalásakor élénk vita fejlődött ki. Az aradiak maguknak követelték a ruhaneműeket, mire Zánkay igazgató kijelentette, hogy már három táviratot kapott, amelyben sürgősen kéri az ágyneműket, mert a fővárosban több mint 100.000 menekült van, akik a tömeglakásokon takaró nélkül alusznak. Ezeknek okvetlenül szükségesek a takarók. Végül megállapodtak abban, hogy 4000 darab takaró pokrócot és 10.000 darab lepedőt hagynak Aradon az itteni kórházak és laktanyák számára.

A tűzérési felszerelési állomáson már megkezdtek az ott levő katonai áruk elszállítását. Itt nagymennyiségű vasárú is van felhalmozva, amelyeket az aradi vaskereskedők között fognak szétosztani.

A hadügyminiszterium kiküldöttel, Tóth ezredes és Zánkay igazgató a rossz közlekedési viszonyokra való tekintettel, amelyek megakadályozhatják az Aradra való élelmiszerek szállítás rendes menetét, különösen méltányolták a lakosság helyzetét s ezért az élelmiszerek legnagyobb részét a város közellátási vállalatának rendelkezésére bocsájtották. Különösen figyelemreméltó tétel a városnak átadott 13 vagon cukor, amely a lakosságnak 3 havi szükségletét fedezi. Az átadott áruk érdekes leltárát az alábbiakban közöljük:

14 bödön marmelád, 18 hordó szilvaiz, 10 vagon zsirosszóda, 3 zsák buza, 56 hordó hering, 38 zsák korpa, 192 darab mosószappan, 6 zsákban 430 kg. mosópor, 450 liter rum, 11 láda cigaretta dohány és 1000 csomag, 20.000 darab magyar cigaretta, egy fél láda török pipadohány, 10.000 db. „Szultán”, 20.000 darab „Hölgy” cigaretta, 17.500 „Király” cigaretta, 3950 darab „Memphis” cigaretta, 1800 darab „Mirjam” cigaretta, 1000 darab „Trabucos”, 5000 darab „O” betűs szivar, 3000 darab „Operas”, 6500 darab „Portoriko”, 400 darab „Kuba” szivar, 40.000 darab magyar cigaretta, 124 bál pipadohány a 500 csomag, 8 zsák köménymag, 3 láda gyertya a 400 darab, 850 kiló csokoládé, 11 láda tea, 46 láda kétszersült, 8 vagon olajpogácsa, 3 vagon állatsó, 50 vagon korpa, 13 vagon nyers cukor, 1000 köbméter tűzifa.

— Elmarada Károlyi-párt nagygyűlése. Budapestről jelentik: A Károlyi-párt szervezködő nagygyűlését, amely december hó 15-re volt kltüzve, körülbelül egy héttel el kellett halasztani, mivel a párt programjának kidolgozása még nem nyert teljes befejezést. Azok a vidéki küldöttségek, amelyek már utnak indultak, a párt végrehajtó-bizottságának ülésén részt vehetnek. A zászlóbontó nagygyűlést azonban csak később fogják megtartani és anak időpontjáról a vidéket idejében fogják értesíteni.

HIREK.

Aradon erdélyi kormánybiztosság lesz.

(A főköormánybiztos intézkedése.)

Tegnap este számolt be missziójáról a Nemzeti Tanács erdélyi bizottságának Budapestre látó küldöttsége a végrehajtó bizottság plenáris ülésén. Apáthy István dr. elnök bejelentette, hogy a minisztertanács hozzájárult az erdélyi Nemzeti Tanács hatáskörének kibővítéséhez, felállította az erdélyi főköormánybiztosságot, amelynek hatásköre ki fog terjedni a románok által követelt 26 megyére s főköormánybiztossá őt nevezték ki. Kijelentette azt is Apáthy, hogy két kormánybiztosságot állít fel, egyiket Marosvásárhelyen, másikat Aradon s mindkettő autonóm hatáskörrel fog bízni az ügyek viteleit illetőleg. Közölte azt is, hogy a főköormánybiztosság rendelkezésére bocsátott két vezérkari tisztt is megérkezett Kolozsvárra. A két vezérkari tisztt ki fog utazni a megszállt román csapatok parancsnokához, hogy felvilágosító tárgyalásokat folytassanak a románok előnyomulásának célja felől.

A Nemzeti Tanács elnöksége megszerezte Budapesten a fegyverszüneti és hiteles szövegét, amely rávilágít arra, hogy az entente-csapatok csak a demarkációs vonalig szállhatnak meg Erdélyt. A bizottság megbízta Horváth Emil bárót, hogy a fegyverszüneti szerződést ismertesse a kolozsvári lapokban. Horváth közleményét lapunk más helyén közöljük.

Kedden megkezdődik a békekonferencia.

(Májusig tartanak a tárgyalások.)

Zürichből jelentik: Párisi táviratok szerint hivatalosan jelentik, hogy a békekonferenciát december 17-én, Wilson elnök jelenlétében megkezdik.

Bécsből jelentik: Londoni távirat szerint a Daily News azt írja, hogy az angol flotta leszerelése a jövő év májusában fog megtörténni, ugyanakkor, mikor a békét alá fogják írni.

Berlinből jelentik: Mainzi lapok értesülése szerint azokat a nyilatkozatokat, melyeket az utóbbi napokban Wilsonnak tulajdonítottak, nagy elővigyázattal kell fogadni, mert ezek túlbonyvra koholtak. A híreszteléseknek az a céljuk, hogy az elnöknek amugy is súlyos helyzetét még nehezebbé tegyék. Az bizonyos, hogy a franciák ellenkezés folytán az elnök nem állhat meg 14 pontja alapján. A franciák azzal akarnak Wilsonra hatni, hogy megmutatják neki a németek által okozott pusztításokat. Rómában mindent el fognak követni, hogy az elnököt az olasz aspirációk jogosságáról meggyőzzék.

— Varjassy Lajos a magyar kormány teljhatalmu nagyszebeni megbízottja. Nagyszebenből jelentik: Az erdélyi román kormányzó-tanács közölte, hogy nem ismeri el a magyar kormány által kinevezett kormánybiztosokat. Azt az eszmét azonban, hogy dr. Varjassy Lajos aradi kormánybiztost a nagyszebeni kormányzó-tanács mellé teljhatalmu megbízottá nevezze ki a magyar kormány, rokonszenvesen fogadják.

— Elveszi az entente a németek minden vagyonát. Londonból jelentik: Lloyd George Brisztolban beszédet mondott, amelyben kijelentette, hogy a szolgálati kötelezettségnek mindent meg kell szüntetnie. Anglia nem áldozhatja fel flottáját, amely évszázadokon át védte betörés ellen. Az egész világon az a szokás, hogy a perverztes fizesse a perköltségeket. Jövőre ugyanazok az elvek lesznek érvényben a jogról és jogtalanságról úgy az államok, mint a magánszemélyek között. Az olyan nemzeteknek, amelyek jogsértést követnek el és döntésig folytatják a pert, fizetniük kell. Németország vagyona legvégső határáig fizetnie kell.

— Agyonlőtt orosz tábornokok. Zürichből jelentik: Hivatalos helyről jelentik Pétervárról, hogy Ruszkij tábornokot, a volt északi orosz front főparancsnokát és Radko Dimitriev tábornokot, aki bolgár szolgálatból lépett át az oroszba, a szovjet kormány parancsára agyonlőtték.

— Wilson még nem érkezett Európába. Newyorkból jelentik: A George Washington fedélzetéről szikratávirón jelentik, hogy a gőzös az Azori-szigetek táján szép időben nyugodt tengeren folytatja útját.

— Odesszát kiürítik. Berlinből jelentik: A Wolff-ügynökség közli, hogy Odesszát a napokban kifogják üríteni.

— Eisenkolb Aurél halála. Az érdemes munkás, a kiváló tanfőúr, aki 49 éven keresztül lankadatlan szorgalommal és kiváló eredménnyel munkálkodott a magyar nemzeti nevelésügy szolgálatában 1915-ben történt nyugalmabavonulásáig, jobb létre szenderült. Puritán jellemével nemcsak előjáróinak elismerését, hanem Lipca város társadalmának is teljes tiszteletét és nagyrabecsülését érdemelte ki. Hatott, alkotott és gyarapított. Nagy szakértelemmel megírta Lipca város monográfiáját, melyet elsőrangú történettudósaink közül többen nemcsak megillető méltánnyal illettek, de sok ízben forrásmunkául is felhasználták. Az iskola vagyonát egy értékes éremtárlattal, érdekes helyi leletekkel, tanzsereit pedig egy rendkívüli alapossággal és finom művésziességgel készített nagyszabású, a város és vidékének topográfiai viszonyait feltűntető dombormű térképpel gyarapította.

— A megszállott területeken lakó előfizetőinkhez! Minthogy a megszállott területeken lakó előfizetőink sok helyen az előfizetési összeget postautalvány útján egyelőre beküldeni nem tudják, felkérjük az ilyen helyen lakó előfizetőinket, hogy az előfizetési pénzeket a rendes forgalom helyreállításáig a következő módok egyikén juttassák hozzánk:

1. Az előfizetési összeg a legközelebbi pénzintézet vagy bank útján utalható át címünkre.

2. Megkérhetik előfizetőink Aradon, vagy olyan helyen lakó ismerőseiket, rokonaikat, ahonnan a pénzküldés postautalvány nyilatkeztetéses, hogy intézkedjenek az előfizetés meguitása dolrában.

3. Az előfizetési összeg bankjegyekben, ajánlott levélben is beküldhető.

Kérjük tehát azokat a megszállott területeken lakó t. előfizetőinket, kiknek előfizetése lejárt, hogy fentebb említett módok egyikével előfizetésük meguitása iránt intézkedni sziveskedjen, nehogy a lap folytatolagos szétküldése megakadjon.

— Katonák fosztogatása Kaposvárról. Kaposvárról jelentik: Tegnap este a Ferenc József-kávéházban több katona mulatott. Tíz órakor egy rendőr távozára szólította fel őket. A katonák közül ketten nem akartak eltávozni, mire a rendőrök letartóztatták őket és bekísérték a főkapitányságra. A letartóztatott katonák egy társa fellármázta a kaszányukat. A katonák fegyveresen a rendőrkapitánysághoz vonultak, a rendőröket lefegyverezték és a katonákat kiszabadították. Majd fosztogatni kezdtek. Ötven-hatvan üzletet fosztottak ki, vallásra való tekintet nélkül. Több üzlet felgyújtottak. A Korona, Erzsébet és Turul kávéházakat kirabolták. A kár több millió korona. A fosztogatás este 11 órától reggel 7 óráig tartott. A nap folyamán a rend valamennyire helyreállott. Fosztogatás közben agyonlőtték Erdélyi Béla kereskedőt és több fosztogatót. Ma délután Kaposváron kihirdették a statáriumot.

— Az iparműhelyek zárórája. A kormánynak a fuzeleanyagokkal való takarékoskodás ügyében nemrég kiadott rendelete félreértésekre adott alkalmat. Az aradi kereskedelmi és iparkamara az iparhatósággal történt megállapodás alapján közli, hogy mindazok az üzletek, amelyek műhelylyel vannak egybekötve, (például cipészek, szabók, masamódok, órásk stb.) 4 óra után is tovább dolgozhatnak, de csak zárt redőnyök mögött és vevőket már nem fogadhatnak 4 óra után.

— Harctérről visszatért ügyvédeknek, kereskedőknek és iparosoknak méltánvos áron szállít papír és írószereket, nyomtatványokat Pichler S. papírkereskedése és könyvnyomdája, Bohus-palota. Telefon 308.

— Mesekönyvek, karácsonvfádiszek olcsón szerezhetők be Knieszer Minerva könyvkereskedésében Aradon, Dobó-utca 1. sz.

— Angol tengerészek Budapesten. Budapestről jelentik: Ma este Újvidékről Budapestre érkezett egy angol tengerész hadosztály, 30 főből álló küldöttsége Brettford tengerész kapitány vezetésével. A kapitány azzal a panasszal jött, hogy Budapesten a dunai ellenőrző bizottsághoz csatlakozzék. A pályaudvaron bizottság fogadta őket néhány angol szóval, a legénység vacsorát kapott, majd a Gresham palotában elszállásolták. A tisztek a Duna-palotában laknak.

— Halálozás. Nagy csapás érte eel Boczkó Pál lippai tanítót: Laura 19 éves leánya, aki a tavasszal Bélárkuson megmérgezte magát, hosszú szenvedés után elhalt.

Battonya egyik tekintélyes földbirtokosa, somolyai dr. Lakatos Árpád e hó 9-én 59 éves korában rövid szentesedés után elhunyt. A temetés tegnap, szerdán délután volt nagy részvét mellett. A haláleset a Bolyos-családot mély séges gyászba döntötte.

Ament Gyula elekl birtokos e hó 8-án 27 éves korában meghalt. A temetése nagy részvét mellett hétfőn volt Eleken.

— A különlegességi dohánycikkéket árát felemelik. A kormány elhatározott szándéka, hogy az állami bevételi forrásokat mindenképpen fokozza. Egyike az első intézkedéseknek lesz, hogy a dohánycikkéket árát felemelik. Az emelés szociális irányú lesz, csak a különlegességi dohányárak árát emelik, míg az olcsóbb dohányárak ára a régi marad. Az emelés jelentékeny lesz és már a legközelebbi napokban megtörténik.

— Bezárták Bécsben az iskolákat. Bécsből jelentik: A szénhiányra való tekintettel, itt ma az összes iskolákat bezárták.

— Fegyelmi vizsgálat a szociálistákat megsértő városi tanácsnok ellen. Szegedről jelentik: A Munkástanács tíz tagu küldöttsége kereste fel Dettre János dr. kormánybiztost, akivel közölte, hogy a Munkástanács egyhangulag követeli Balogh Károlynak 24 órán belül való eldőlítást nemcsak a közlelmzési hivatal élől, hanem a pénzügyi osztály élől is. A küldöttség közölte a kormánybiztossal, hogy a Munkástanácsnak ehhez a határozatához az impulzust Balogh Károlynak az a kijelentése adta, amit Balogh Károly a tanács hétfői ülésén tett. A tanácsnok ugyanis ekor ezeket mondta: „Disznóság, hogy hatezer vörös, hogy a nyakára üthetett százhuszezer katolikusnak. És ti azt hagyttátok.” A közlelmzési hivatal vezető tanácsnoknak azonban nem az az egyetlen büne. Ez csak nyilvános és óvatos la vallomás volt a szociáldemokratákról, akikről Balogh már régen mélyreható ellentétek választják el. Ezek az ellentétek több ízben élesen jutottak kifejezésre, míg végre most betelt a mérték: a Munkástanács határozott. Dettre János dr. kormánybiztos meghallgatta a Munkástanács küldöttségének előterjesztését és ígéretet tett arra, hogy az ügyben nyomban megindítja a vizsgálatot. A kormánybiztos ennek az ígéretnek eleget is tett nyomban: ő személyesen tette meg az első lépéseket a vizsgálat ügyében. Mára pedig már döntött is: elrendelte a fegyelmet megelőző vizsgálatot Balogh Károly ellen. Az indokolás kimondja, hogy Balogh Károly olyan kijelentéseket tett, amelyek alkalmasak arra, hogy Szegeden a belhét fölborítsák, amit pedig — különösen a mai nehéz időkben — kötelessége minden polgárnak, a közhivatalnoknak pedig fokozottan kötelessége megőrizni.

— Meghívás! Az Aradvideki Tanítóegyesület igazgató választmányának tagjait f. évi december hó 14-én délelőtt 11 órakor a konviktus gondnoki irodájában tartandó igazgató választmányi ülésre ezaton hívja meg az elnökség.

— Rendkívüli alkalmi vétel és árási választék karácsonyi dísz tárgyakból és használati cikkekből. U. m.: üveg-, porcellán-servisek, villanycsillárok, kina ezüst tárgyak. Modern kékperetek. békeárakban kaphatók Fischer Mór üveg- és porcellánkereskedő, Andrássy-tér 25. Városi és megyei telefon 568.

— Fogászati körökből. Halmos Gyula vizsg. fogász. ki négy éven át aradi katonai fogászaton operative működött és e téren történt legujabb vívmányokkal behatóan foglalkozott, rendelését reggel 8-tól este 6-ig Aszalos Sándor-u. 10. alatt megkezdte.

Tisztázódott

Arad katonai helyzete.

(Csak a Maros balpartján vonal a demarkációs vonal.)

Miután az entente haderők den hadseregének főparancsnokságával kötött katonai egyezmény tekintetében a legkülönfélébb verziók vannak forgalomban, a Nemzeti Tanács erdélyi bizottsága Budapesten megtekintette az eredeti és hiteles katonai egyezményt a az ahhoz fűzött illetékes és hivatalos magyarázó kiegészítéseket a ezek alapján a következőkben tájékoztatja a közvéleményt:

A fegyverszüneti szerződést eredetileg 1918. november 4-én Diaz tábornokkal kötötte az osztrák-magyar haderő főparancsnoksága az olasz fronton. Ezen fegyverszüneti feltételeknek Magyarországra való alkalmazása tárgyában kötött a katonai egyezmény 1918. november 13-án Belgrádban, melyen a szövetségesek nevében a főparancsnokság megbízásából Misics vajda szerb és Henrys tábornok francia parancsnokok. Magyarország nevében a magyar kormány megbízottja, Linder Béla hadügyminiszter. Ezen katonai egyezménynek Magyarország keleti részét, főleg az ugynevezett erdélyi részeket érdekli rendelkezések a következők:

A magyar kormány visszavonja csapatait a keleti és déli országhatárról egy ugynevezett demarkációs vonal mögé. A demarkációs vonal kezdődik Beszterce-Naszód megyénél a Nagyszamos völgyénél egészen Beszterceig, Besztercétől délre fordul Marosvásárhelyig, innen mindenképpen a Maros folyását követve egészen a Marosnak a Tiszával való torkolatáig, vagyis mindenképpen a Maros balpartja. A Maros torkolatától Szabadkán, Baján, Pécsen keresztül a Dráva folyásáig húzódik a vonal.

E vonaltól az országhatárig terjedő területet a szövetséges hadseregek katonailag megszállják, de a polgári igazgatás a magyar kormány kezében marad. A kiírt területen jogosított a magyar kormány a rend fenntartására elengedhetetlenül szükséges rendőrségi és csendőrségi, továbbá a vonatbízottító csapatokat fegyverben tartani. (Katonai egyezmény I. §.)

Ezen egyezmény-pontozatokból nyilvánvaló, hogy sem a megszállott területek lakosságának, sem a demarkációs vonalon innen tartózkodó katonai és polgári személyeknek semmi nyugtalanságra, aggodalomra okuk nincs. A közigazgatási tisztviselők helyükön maradnak, mivel az államigazgatás minden vonalon a kormány kezében marad a a szövetségesek nem avatkozhatnak be a belső közigazgatásba. A csendőrség és rendőrség és a vonatbízottító osztagok a kiírt területen is fegyverben maradhatnak, mivel a rend fenntartása ott is a magyar állam kötelessége. A demarkációs vonalon innen fekvő területeken pedig az összes katonai alakulatok ép úgy helyükön maradnak a a katonai adminisztráció ép úgy folyik, mint azelőtt. Példa erre Budapest, hol hetek óta a megszállás tart és mégis a hadügyminiszteriumtól kezdve az utolsó póttisztig, minden katonai hatóság akadálytalanul dolgozik, szervez, intézkedik, ép úgy, mintha a megszállás meg sem történt volna.

Ha tehát egyes helyeken előfordul, hogy kisebb megszálló csapatok parancsnokai lefegyverzi a csendőrséget, rendőrséget, avagy a közigazgatásba avatkoznak, az ilyen esetek sértik a fegyverszüneti egyezményt és az illető parancsnok felvilágosítandó erről.

Lemondatták a hadügyminisztert.

(Dr. Pogány József a valószínű utód. — Belügyminiszteri változás lesz.)

Budapestről telefonálta tudósítónk: Bartha Albert hadügyminiszter ma beadta lemondását. A hadügyminiszter és Kobek Kornél hadügyi államtitkár együtt nyújtották be demisszionális kérvényüket.

Bartha hadügyminiszter lemondásával kapcsolatosan a következőket jelentette ki egy újságitrónak:

— Tegnap nálam járt Károlyi Mihály miniszterelnök megbízottja és közölte velem a miniszterelnöknek azt az óhaját, hogy adjam be lemondásomat. A miniszterelnöknek azt az állásfoglalását érthetetlennek tartottam, mert a földbirtok reform kérdésében folyt tanácskozások során sem pró sem kontra véleményi nem nyilvánítottam. Nem hiszem azt sem, hogy katonai okok késztették volna ellátározására. Én azt hiszem, hogy egy ilyen intézeti ellenem állandó hátszót. Két napon át folytak tárgyalások a miniszterelnökségen, tárgyalások anélkül, hogy engem oda meghívtak volna. Már régebben fel akartam vetni a kabinetkérdést, mert szereték nyílt kártyával játszani, de nem volt rá komoly okom. Csak sajnálom lehet a budapesti helyőrség tagjainak mai felvonulását. Nagyon valószínű, hogy ezt az eseményt Franchet D'Esperey tábornok este hat órakor már tudni fogja, ami beláthatatlan következményekkel járhat nemzetiségünkkel folytatott tárgyalásainkra. Egyéb ként közölhetem, hogy a miniszterelnöknek lemondásomat minden indoklás nélkül kicserélték.

Más oldalról szerzett információ szatit, hogy azokon a tanácskozásokon, amelyeket a miniszterelnök tegnap és ma éjjel folytatott, má felmerült a hadügyminiszter lemondásának gondolata. A mai események tehát nem befolyásolhatták Bartha elhatározását, mert azt az éjjel már elhatározta a kormány tagjai, hogy felszólítják a hadügyminisztert a lemondásra és felszólították Nagy Vincét, miniszterelnöki államtitkár, hogy fogadja el a hadügyminiszteri tárcát. Az államtitkár azonban arra kérte a kormányt, hogy mentse fel ettől a feladattól. Előre látható, hogy Bartha utódját a legközelebbi idő alatt kinevezik. Az esetben, ha őrül embert kerül a miniszterium élére, melléje okvetlenül katonát neveznek ki államtitkárral. A hadügyminiszteriumban a déli órákban azt beszélték, hogy dr. Pogány József újságitrón, a katonatanácsok kormánybiztosát fogják kinevezni.

Miután a földbirtokreform terep még mindig nézeteltérés van, a legközelebbi időre várható Batthyány Tivadar belügyminiszter lemondása is. A miniszter egyébként beteg, ma nem is volt hivatalában. Lemondása esetén Lovász Márton és Balla Aladár említhetődnek.

A politikai Híradó jelent: Bartha hadügyminiszter tegnap este azon a tanácskozáson, melyet a miniszterek és államtitkárok folytattak, felajánlotta lemondását. Minthogy tegnap este nem volt minisztertanács, a lemondást csak ad referandum vették. Ma délelőtt különböző ezredek küldöttsége jelent meg a miniszterelnöknél és memorandumot adott át neki, amelyben a katonaság sérelmei voltak összefoglalva. Egyidejűleg követelte Bartha hadügyminiszter eltávolítását. Károlyi Mihály a katonaság bírákai férfinak válaszulva ydelmére

kelt Bartha hadügyminiszternek. Kifejtette, hogy véleménye szerint nem a hadügyminiszter személye az oka annak, hogy a katonák egy és más kívánságának teljesítése későbbre marad.

Ugy tudjuk, hogy Bartha hadügyminiszter lemondásával a legközelebbi minisztertanács fog foglalkozni. Amint fentebb mondtuk, Bartha hadügyminiszter lemondásának felajánlása még tegnap megtörtént, így tehát a délelőtti tanács már nem befolyásolhatta a hadügyminiszter elhatározását.

A hadügyminiszteren kívül Kobek Kornél hadügyi államtitkár is beadta lemondását.

A szerbek Bácskában.

(A parancsnokság igyekszik megnyerni a nép rokonszenvét. — Bácskavárosi igazságok. — Bácskai hírszerzők.)

A bácskai szerb parancsnokság, mint szabadkai tudósítónk jelenti, minden eszközzel igyekszik megnyerni a nép rokonszenvét. A parancsnok most értesítette a lakosságot, hogy gondoskodni fog arról, hogy csere útján jesson a lakosság petroleumból, sóból, cukorhoz, gyulához. A szerbek Bácskában körülbelül 100 millió értékű gabonát és lisztet, valamint 10000 hízó sertést foglaltak le. Ezeket az élelmiszereket a főváros részére iparcikkékként cserébe felajánlják a magyar kormánynak.

A szerb parancsnokságnak komoly aggodalmakat okoz, hogy a bunyevácokat nem sikerül a jugoszláv államcszernének megnyerni. A bunyevácok, egy látszik tudatosan, olyan híreket terjesztenek a szerb katonák között, a melyek alkalmasak a fegyver megbotlására. Elhíresztelték, hogy Petár királyt megölték és hogy Belgrádban katonai forradalom tört ki. Sok szerb katona a hírek hatása alatt megszökött és fegyverét eldobva visszatért Szerbiába. Múlt héten a szerb parancsnokság megtudta, hogy a szerb katonák között egy szerb nyelvű rópiratot osztogatnak, amely arra szólítja fel a szerb katonákat, hogy dobják el fegyvereiket és térjenek vissza rég nem látott otthonukba.

Ezt a rópiratot a szerb parancsnokság annyira veszedelmesnek tartotta, hogy hat tekintélyes szabadkai polgári jelölt ki tuszul, akiket minden esetleges rendbontásért felelőssé tett. A tuszoknak több mint fele bunyevác. Tuszul jelölték ki: dr. Mamuzsics József, dr. Zentevics Antal ügyvédet, Kaulics Antal hírlapíró, Hegedüs Lénárt plébánost, Kalmar Jenőt, a szabadkai szocialistapárt vezetőjét és egy Benu nevű kocsmáros, aki igen népszerű a bunyevácok között.

A tuszokat szombaton reggel már le is tartóztatták. Erre az adott okot, hogy péntek este bunyevác és magyar legények megtámadták egy szerb katonai járőrt és két szerb katonát revolverlövésekkel megölték.

Az újvidéki szerb népkormány átiratot intézett a Bácska, Bánát és Baranya megszállott területén lévő bíróságok vezetőihez, azzal a kérdéssel, hogy a vezetésük alatt álló bírák, ügyészek és tisztviselők hajlandók-e a Narodna Uprava szolgálatába állni? Ha igen, akkor az utóbbi elűt a hűségesküt le kell tenniük. A szabadkai lapok értesülése szerint a magyar kormány nem fogja ellenezni, hogy a tisztviselők az esküt letegyék. A zombori ügyészség tagjai már le is tették az esküt.

Aradi tisztviselők a jövőjükért.

(A megszállott országrészek közalkalmazottai-
nak magatartása.)

Az ország megcsonkításának lehetősége nyomasztó súlytal nehezedik a köztisztviselők lelkére. Veszélyben látják jövőjüket, szerzett jogaik épségét! Növelik a bizonytalanságot ama hírek, melyek szerint egyrészt a tisztviselők Amerikába való kényszerű kivándorlásáról beszélnek illetékes helyeken, másrészt különböző — az elszakadó területekre való — tömeges áthelyezéssel tervezik a tisztviselők jövő elhelyezését megoldani.

Az ezek folytán támadó nyugtalanság és ennek káros következményeit megelőzendő az állami tisztviselők aradi köre az Országos Tisztviselőegylet december 15-én tartandó közgyűléséhez a következő sürgős s nyomatékos érvekkel támogatott indítványt tette:

Követeltessék a köztársasági kormánytól, hogy 1. az elszakadó területeken lévő közalkalmazottak megfelelő elhelyezése, szerzett jogai (nyugdíj, végkielégítés, előlépési igények stb.) az anyaország részéről minden körülmények közt biztosítottassanak,

2. azok részére, kik akár a saját akaratukból, akár kényszerűségből az esetleg újonnan alakuló s elszakadó államok szolgálatában maradnak — megfelelő tárgyalások útján — az előbb felsorolt biztosítékok az új államok részéről is garantáltassanak,

3. erről sürgősen megfelelő és kötelező erejű, kölcsönös kormánynyilatkozatok történjenek

Hasonló állásfoglalásra kérte a kör a Közalkalmazottak Aradmegyei Szövetségét, melynek elnöksége szintén haladéktalanul megteszi a szükséges lépéseket ezen a közalkalmazottak szempontjából oly nagyfontosságú ügyben.

A MOZI.

* A nagy érzés. (Hatalmas Nordisk-film az Urániában.) Az Uránia-színház pénteken újra műsort mutat be, amelyet az érdekesség és a magas színvonalúság jellemez. Egy hatalmas Nordisk-kép kerül bemutatásra, amelynek nemcsak a mély drámai tartalom biztosít különösebb értéket, hanem amelyet a gyönyörű felvételek is rendkívül érdekessé tesznek. „A nagy érzés” című színdarabban egy fiatal dícsőség után szomjuhozó tudós játsza a főszerepet, aki otthagyja szép feleségét és felkeresi Délamerika legsötétebb földjét, az egzotikus Patagóniát. Egy jóbarátja is elkíséri az utra és mikor a tudós az egyik kirándulásánál a tengerbe zuhan, a halálhírért viszi haza a fiatal özvegynek. A tudós azonban csodás módon megmenekült a halál torkából, de mikor sok szenvedés után hazatér, arra a rettenetes tudatra ébred, hogy a felesége, aki őt halottnak hitte, a barátja hitvese lett. A boldogtalan tudós legyőzi önmagát, nem zavarja a fiatalok derűjét és idegenbe vándorol, ahol hír és dicsőség lesz osztályosa a nagy szenvedés hőségnek. Az érdekes színvonalú főszerepét a Nordisk két kiváló művésze, Ali Blüthecher és Else Frölich játsszák. A drámát egy Ördögös szerelem című vígjáték előzi meg.

* Péntektől négy előadás a mozikban. Péntektől kezdve este fél 9 órakor lesz a mozikban az utolsó előadás. Ezzel naponta négy előadás lesz úgy az Uránia, mint az Apolló moziban, még pedig délután 4, fél 6, 7 és fél 9 órakor.

* Dráma a cirkuszvilágból az Apollóban. Az élet vándorai a címe annak a háromfelvonásos cirkuszdramának, amely pénteken kerül bemutatásra az Apolló-színházban. Újra olyan dráma pereg le a mozi vásznán, amelynek szereplői a cirkuszvilág csodáit művészel, akik a lakor a trepézon csúgnak, a kötélén táncol-

Mackensen összeesküvést sző?

(A tábornagy megcáfolja a híresztelést.)

Ma éjjel a következő táviratot kaptuk:

Amsterdamból jelentik: A Daily Express jelenti, hogy Berlinben császárpárti komplottot fedeztek fel, amelyet Mackensen, Boehm, Armin tábornokok, valamint a Krupp-gyár tulajdonosai kezdeményeztek. Mackensen levelekben próbálta Hindenburgot is az összeesküvésre való csatlakozásra rábírni, a vezértábornagy azonban elutasította a tervet azzal, hogy a le szerelés után végleg visszavonul. Az összeesküvők Bülow és Michaelis volt kancellárokat is megnyerték tervüknek. Berlinben és a környéken számos letartóztatás történt.

Ennek a híradásnak vétele után az Aradi Közlöny szerkesztősége telefonon felhívta a Nagyvárad című lap szerkesztőségét, ahol az iránt érdeklődött, hogy vajon a nagyváradai sajtó a hír vétele után nem érdeklődött-e Mackensen környezetében a hír valódisága iránt.

nak, vagy a cirkusz tetejéről végzik bravuros ugrásaikat, a halállal kacérkodnak. Ebben a környezetben folyik le ennek az izgalmas drámának a története is. Az érdeklődő dráma három napig fog műsoron maradni.

Jaj a legyőzötteknek!

(Angol intézked sok német városokban.)

Berlinből jelentik: Az angol megszálló csapatok parancsnoksága hivatalos hirdetménye többek között a következőket tartalmazza:

— A házak kapuinak belső részén ki kell függeszteni a lakók névsorát. Az angol parancsnokság engedélye nélkül senki sem távozhatik el a megszállott területről. Mindenki szabadon mozoghat a helységekben, de a kerékpározás és lovaglás csak orvosoknak, szülésznőknek és papoknak van megengedve, hivatásuk teljesítése közben.

— Este hat órától reggel hét óráig halálbüntetés terhe mellett senki sem távozhatik lakásáról. Este fél tízkor magánházakban nem szabad világosságnak lenni, csak a hivatalokban és a beszállásolási helyeken. Minden üzleti helyiséget öt órakor be kell zárni, csak bizonyos helyek maradhatnak nyitva féltízig, de ide is csak katonák léphetnek be.

— Katonai hatóság kívánságára, amennyi papirost kell rendelkezésére bocsátani, amennyi szükséges. Telefont és távirót a lakosság nem használhat. Magátelefonok leszerelendők. Szemes ital árusítása tilos.

— Oly német katonai személyek, akiknek nincs meg az előírt elbocsátási okmányuk: internálendők. Hivatalnokok egyenruhában kötelesek járni. Minden város polgármestere felelős azért, hogy a megszálló csapatokkal városának lakossága nem viseltetik ellenséges érzülettel. Politikai tartalmú iratok terjesztése tilos. Ujságokat csak katonai engedéllyel szabad nyomtatni és kiadni. Drótnélküli táviró és postagalambok használata tilos.

— Az angol tiszték iránti tiszteletnek minden német férfi kalaplevételével köteles kifejezést adni. Ugyanennek kell történnie az angol himnusz éneklésekor. Aki az angol katonai felsőség ellen vét, afelett a megszálló hadsereg hadbírósa ítélik.

Felelős szerkesztő:
TELLER KALMAN.

A lap szerkesztőségétől a következő felvilágosítást kaptuk:

A Nagyvárad munkatársa felkereste Mackensent és közölte vele a táviratot. Erre a tábor nagy személyi adjutánsa, Michaelis kapitány, a táviratban említett kancellár öccse után a következőket jelentette ki:

— A leghatározottabban kijelenthetem, hogy a közlemény elejétől végig koholmány. A tábornok a legteljesebben tájékozatlan azokban az eseményekben, amelyek Németországban történtek s így csak természetes, hogy azokba be sem avatkozhatott. Mackensen egyáltalán nem foglalkozik az otthoni dolgokkal és már korábban kijelentette, hogy sem császárpárti összeesküvésre felbujtó, sem más tartalmu levelet Hindenburg vezértábornagynak nem írt és nem küldött. Nagyon kérem, szíveskedjék a hírt lapjában megcáfolni.

Apolló-színház.

1918. dec. 13-án:

Élet vándorai.
Cirkusz attrakció 8
felvonásban.

Uránia-színház.

1918. dec. 13-án:

Nagy érzés.
Színmű négy felvonásban.

NYILTÉR.

Öz. Dr. Lakatos Árpád szül. Bolyos Róza úgy a maga, mint gyermekei, Margit, Lajos és az alulírott rokonság nevében fájdalommal megtört szívvel tudatják, hogy a felajánlatlan jó férj, a legjobb apa és szerető rokon

somolyai Lakatos Árpád dr.
földbirtokos

folvó évi december hó 9-én este 9 órakor, életének 59-ik, boldog házasságának 22-ik évében, rövid szenvedés után az Urban elhunyt.

A megboldogult hült teteme folvó évi december hó 11-én délután 2 órakor fog a gyűszűből az ev. ref. hitvallás szerinti tartandó ima után a református temetőben lévő családi sírboltban örök nyugalomra helyeztetni.

Aldott legyen emléke!

Battonya, 1918. december hó 10-én.

Bolyos József, Bolyos Alajos, Bolyos János sógorai. Öz. Novák Lászlóné és leánya Györgyné unokatestvére. Öz. Bolyos Mátyásné szül. Kópi Ella, öz. Bolyos Istvánné szül. Horváth Giza, Bolyos Józsefné szül. Nannay Janka sógorai. Bolyos István, Bolyos Klári, Bolyos Irma és Etnei, Bolyos Tibor, Bolyos Emmi unokatestvérei, illetőleg hugai.

Ament Antal és neje Klein Franciska mint szülők, Tonka, Ilonka és Józsi mint testvérek valamint a kiterjedt rokonság fájdalommal tudatják, hogy a legjobb fiú, a legönfelelősebb testvér és szerető rokon

Ament Gyula

27 éves korában f. hó 8-án csendesen elszenderült. Földi maradványait az eleki r. k. temetőbe f. hó 9-én helyezték örök nyugalomra. Leiki ú. vért f. hó 12-én d. e. 7 órakor volt az engesztelő szent mise bemutatva.

Aldás és béke hamval felett!

Elek, 1918. december 8-án.

3697

Minden külön értesítés helyett.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazok kik drága halottunk

Ament Gyula

temetésén résztvettek, fogadják ezután halás köszönetüket.

Elek, 1918. december 9-én.

3697

Ament Antal és neje.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítottuk.

Minden szó hirdetésért 30 fillér.

Vastagabb betűkkel 60 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 5 óráig vesszük fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szög 3 korona.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés nevével, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztasson.

Levelezés.

FELKÉREM azon hölgyet, akit osztálytársam reggel a kisvasúton a vasúti kiserőn és Aradi Közlöny-re figyelmét felhívom, ismerkedés hol és mikor volna lehetséges. Levelet „Egyenruha” jellegre a kiadóba. 8906

KICSI FIAM. Ha teheted, várj az alkalmam tizenhét évesem, végtelen vágyom mind az édes jószágom, életem reménye. Csókollak. 8894

Házasság.

30 ÉVES okl. gazdatiszt, a mai viszonyok mellett is biztos és jó állásban, t. főhadnagy, szép magánvagyonra van, keres művelt hölgyet feleségül. Választ „Kisimó gazda” jellegre kérek. 8878

Alkalmazást keres.

KERESKEDELMIBE járó leány állást keres. Cím a kiadóban. 8906

JÓCSALÁDÉBÓL való intelligens leány, ki a háziartás minden ágában járatos, háztartásvezető állást keres, postája is. Cím a kiadóban. 8907

ÜGYVÉSI IRODÁBA ajánlanék gyakorlati bíró leaszerelt örmester. Cím a kiadóban. 8721

FOLENYVESISKOLÁT VÉGZETT, 11 évi gyakorlattal bíró hadmentes fiatal ember január 1-re segédtiszt, ispán, vagy hasonló állást keres. Cím: Doroszló Mihály. Békéscsaba, Csokonai-utca 5. sz. 8893

Alkalmazást nyer.

MOSÓNÓ FELVÉTELEK. Batthyány-utca 28. I. em. 900

TANULÓLEANY és kislány felvételre Minerva könyvtárában Arad, Dobó-utca 1. 8906

Lakást keres.

200 KORONÁT fizetek annak, aki nekem egy 2 szobás lakást, konyhával, fürdőszobával a belvárosban szerez. Cím a kiadóhivatalban. 8896

Vétel és eladás.

JÓKARBAN LEVŐ használt biliárd asztal, előnyös áron eladó. Kér: Henrik. Világos. 8899

AGYHUZAT eladó. Fecskésd-utca 7. szám, házfelügyelőnél. 8901

SARCIPÓ 40—46. számú 39. koronáért kapható Vándor divatruházban, Weitzer János-utca. 8629

EGY vadonatúj főfirkabát, egy női plusz-kabát és egy pár 38. sz. magasszárú női cipő eladó. Thököly-tér 5a., földszint jobbra. 8900

KÉT HASASTÉHÉN és kétpár jármos-őr sűrűsége eladó. Cím a kiadóhivatalban. 8903

ELADÓ 2 erős igás és 1 nyerges ló nyergel együtt. Bernhardi Péter, Erzsébet-utca 11. 8898

ALIG HASZNALT gyermekkoszt eladó. Megtekinthető Kertész Pál fűszerüzletében. Erzsébet-u. 18. sz. 8908

FÜGGÖNY, 2 ablakra pelliche, 1 asztalterítő, 2 ablakra posztófüggöny, boz-závaló 2 ágyra terítővel, elkötözés mellett eladó. Megtekinthető naponta 3—4. Eötvös-utca 1. sz., II. 5. aj. 8892

HERNICK VILÁGHÍRŰ bécsi művész négy elsőrangú festménye eladó. Szivességből megtekinthető Weinberger János cipőüzletében. 8896

LEGSZEBB AJÁNDÉK A KÖNYV. Gyermek és felnőttek számára nagy választékkal szolgál Deák Béla könyvkereskedése, Forray-utca. Telefon 902. 8866

ÚJ BUTORÜZLET Arad, Deák Ferenc-utca 40a. mindennemű butor kapható jutányos áron. Különösen ajánl egy nagy ebédit, székben szőnyeget, amerikai bronztal, egy angol férfi pólógaratúrát. Wiegand-cég. 8028

KARÁCSONYI ALBUMOK már Deák Béla könyvkereskedésénél kaphatók. Forray-utca. Telefon 902. 8863

ELADÓ fekete charmeuse szelvény két berakott antik szekrény, szövet függönyök, hozzá egy és asztalterítő, gramofon és vázson függönyök, nagy poltturok és kisebb poltturok asztalok. Andrássy-tér 21. szám, I. em. balra. 900

HASZNALT GLÓM megvételre keresztek. Bővebbet a kiadóban. 8106

Ingatlan.

ELADÓ egy szék magánháza 2 szobás álmehető lakással. Cím a kiadóban. 8751

ELADÓ a belvárosban egy jóljövendős adómentes, 8 utca szélén emeletes ház. Bővebbet Várady Lajos-u. 80. szám. 8842

Oktatás.

MAGÁNTANULÓK előkészítését és gyorsabb tanulók korrepetálását felelősséggel vállaló volt hr. Finternátus, Chorin Áron-utca 1. 8896

Üzletek.

NAGYOBB KÖZSÉGBEN főforgalma vegyeskereskedés, trafik és italmérés joggal, szép házzal, nagy kerttel és melléképületekkel, örök áron eladó. Kárló József, Szabadhely. 8860

Különféle.

APRÓHIRDETÉSHEK az Aradi Közlöny részére felvételre a Messenger-boy irodában, Klein 1. hirdetés és hirdetői irodájában, Zrínyi-u. és Mandi Boros Bem-tér 18. sz. alatti papírüzletében.

4.5 tonnás teherautót

jutányosan 8908

vásárolnánk.

Aradi kereskedelmi és áru-forgalmi r.-t. Ipar és Népbank épületben. Telefon 986. szám.

11404—1918. pm.

PÁLYÁZATI HIRDETÉSENY.

Arad város árvaházánál szervezett gondnoknői állásra mindazon ép.-egészséges, magános nők pályázhatnak, kik fedhetetlen jelleműek, továbbá kellő műveltséggel és a gazdasszonyi teendőkben teljes jártassággal bírnak. Hasonló minőségben alkalmazott, előnyben részesülnek.

Javadalmazása: fizetése évi 1200 korona, egy szobából álló lakás, fűtés, világítás és az étrendben megállapított élelmiszer.

Kötelessége anyagi felelősség terhe mellett az élelmiszer és azzal kapcsolatos teendők vezetése, az összes ruháknak minden néven nevezendő kezelése és az intézeti tisztaságának eszközölése. A pályázók részletekesebb felvilágosításért forduljanak az árvaház igazgatójához.

Az állás nem nyugdíjképes és végfelvételre igény nem jár, mert bármikor felmondható. A megválasztott, illetve kinevezett gondnoknő az állás elfoglalásakor 600 korona pénzügyi zálogot, avagy ennek megfelelően elfogadható értékpapírt óvadékként a városi házi pénztárnál letétbe tartozik helyezni.

Az állás elnyerése céljából a kérvény a városi árvaház Felügyelő Bizottságához címezve hivatalomban adandó be. A kérvényhez mellékelendő: a) keresztlevele, b) erkölcsi és c) orvosi bizonyítvány; végre igazolandó, hogy a háztartási teendőkben jártas.

A pályázati határidő folyó évi december 16-án délután 2 órára tűzött ki, mely időn túl kérvény nem fogadtatik el. Arad, 1918. december 3.

Lőcs, polgármester.

Karácsonyi és Újévi ajándéku

illatszer és piperecikkekben

nagy választék van

Vas Sándor

Központi drogériájában

a Fehér Kereszt mellett. 8890

TRITTHALER FERENC

építészeti irodája

Arad, Wesselényi-u. 47.

(Saját ház.) — Telefon szám: 963.

Vállal mindennemű tervezést, építkezést, átalakítást és javítást. Tervek és költségvetések elkészíttetnek. 8183

Fagymentes

Brassói káposzta

kapható a Ferenc-téren

86 kor. másánként 897

Kirschner és Ferencznél.

Szilva pálinka

magas fokú és egyszeres ízű, aradi raktárból azonnal szállítható maximális áron. 8879

Schwartz Pál

Igyékező ARAD. — Telefon 1122. sz.

Huspacoláshoz való

SALETTROM

1 deka 60 fillérért kapható.

MOROL

fagyás elleni folyadék

3 és 5 korona.

Pontú szerek egyedül kaphatók:

18

WAJDITS GYÖRGY

Jézus Szilva gyógyszerárán Arad, József főherceg-ut 11. szám. Karolina-utca megállóánál. — Közkórház, Otvo-nosi uradalom, M. A. V. és A. Cs. E. V., Kir. fogház stb. szállítója.

Délvidéki Villamossági Vállalat.

Tulajdonos: **Lengváry Zoltán** okl. mérnök.

Vörösmarty-utca 3. sz. Telefon 11-31.

Vállal: Villanyvilágítás, erőátviteli, motor, telefon, csongó, villámhárító berendezéseket és szakszerű javításokat. Nagy csillár, égő, főző, vasaló és szerelési anyag raktár. 7840

Szolid árak. Pontos munka.